

Звіт про результати опитування студентів на тему «Адаптація студентів I курсу до умов навчання в РДГУ»

З метою визначення чинників та соціально-психологічної атмосфери в студентському середовищі, дослідницька група Центру якості освіти РДГУ та працівників деканатів всіх факультетів університету провела дослідження щодо особливостей адаптації I курсу до умов навчання в РДГУ.

Всього було опитано 302 респонденти. При опрацюванні були включені у вибірку сукупність 298 заповнених анкет (без пропусків відповідей на запитання). Вибірка базувалася на районованому відборі респондентів, щоби максимально охопити випадковим (ймовірним методом) студентів усіх факультетів університету. Тому врахування елементів випадкового й районованого методу дало змогу отримати певною мірою репрезентативні результати.

Відповідно результати дослідження мали характер пілотажного обстеження з наступним аналізом проблеми сприяння адаптації студентів до умов університету. Водночас дослідження націлювалось на виявлення джерел отримання студентами інформації про РДГУ, з'ясування мотивів вибору університету та виявлення змісту очікувань першокурсників щодо навчання у закладі.

Як з'ясувалось, інформацію про РДГУ опитувані отримали:	
з інтернету (зокрема з веб-сайту РДГУ)	- 44,4%
від знайомих	- 29,6%
від рідних	- 25,9%
від працівників РДГУ	- 15,3%
через рекламу	- 6,0%
від учителів	- 5,6%
від випускників РДГУ	- 3,7%
від студентів РДГУ	- 3,7%

Як бачимо, одним з дієвих засобів інформування потенційних вступників є веб-сайт університету. Потребує, на наш погляд, вдосконалення рекламування діяльності РДГУ, посилення зв'язку із загальноосвітніми закладами та з випускниками університету.

Основними причинами вибору РДГУ виявилисьь:	
зручне територіальне розміщення (близькість від дому)	- 35,2%
схвальні відгуки від родичів або знайомих	- 25,9%
бажання навчатись разом з друзями чи знайомими	- 9,4%
ймовірність отримати державне місце РДГУ є державним закладом	- 9,4%
сподобалось спілкування з викладачами РДГУ	- 7,4%
подобається місто Рівне	- 3,3%

З відповідей зрозуміло, що потенційними вступниками до університету є мешканці рівненської області та наближених до неї районів сусідніх областей. Водночас варто звернути увагу на значущість для них якості спілкування з представниками університету, що потребує подальшого аналізу.

Досить цікавими виявилисьь відповіді на питання стосовно причин вибору студентами спеціальності:

це спеціальність, про яку я мрію	- 57,7%
отримання спеціальності дає змогу для працевлаштування за прикладом рідних, знайомих	- 29,6%
бажання навчатись разом з друзями чи знайомими	- 5,0%
випадково	- 4,4%
	- 3,3%

Як бачимо, більшість респондентів (87,3%) зазначили, що їх вибір був зумовлений їхніми інтересами та життєвими планами або бажанням наслідувати близьких їм людей (5,0%). Вибір 4,4% опитуваних можна вважати умовно випадковим, оскільки бажання навчатись разом зі своїми друзями чи знайомими не завжди співпадає з реальними професійними інтересами здобувачів. Вибір 3,3% є цілковито випадковим, що може спричинити подальші труднощі під час адаптації і надалі у ході професійної підготовки.

Спектр переживань студентів, що мали місце одразу після їх зарахування на навчання до університету виявився неоднорідним:

радість	- 62,8%
захоплення	- 11,7%
піднесення	- 9,1%
ейфорія	- 4,3%
печаль	- 4,0%
побоювання	- 3,6%
страх	- 3,3%

Відповіді студентів засвідчили, що їхні переживання пов'язані зі вступом, були переважно позитивними – 87,9% з них переживали почуття радості, захоплення, піднесення та ейфорії. Проте в емоційних стани 12,1% опитуваних мали місце почуття печалі через зміну місця навчання і проживання та розлуку з близькими людьми, страх і побоювання, що виникали у зв'язку зі змінами в їхньому житті.

Водночас очікування першокурсників були досить оптимістичними. Зокрема вони прагнули:

стати хорошим професіоналом	- 35,2%
отримати якісну освіту	- 20,8%
отримати нові знання	- 12,4%
дізнатись про майбутню професію	- 8,1%
отримати можливість працевлаштування	- 6,7%
взяти участь у цікавому студентському житті	- 6,7%
завести нових друзів	- 6,0%
отримати диплом про вищу освіту	- 4,0%

Отримані нами дані свідчать про переважну зацікавленість першокурсників у навчанні в університеті та в оволодінні майбутньою професійною діяльністю (76,5%). Певною мірою професійним прагнення можна вважати і очікування студентів щодо працевлаштування. Певна частина респондентів виявилась налаштованою на участь у громадському житті студентства (6,7%) та в успішних міжособистісних відносинах у студентському середовищі (6,0%). Утім 4,0% студентів націлені на отримання документа про вищу освіту, отже, на наш погляд, є недостатньо мотивованими стосовно якісного навчання в університеті.

При цьому студенти повідомили, що вина стикаються з певними труднощами на початку навчання в університеті. До основних з них вони віднесли:

нові вимоги до навчальної діяльності (зокрема великий обсяг навчальних завдань та самостійної роботи)	- 56,4%
незвичні умови навчання (розподіл на групи і потоки, навчання у різних навчальних корпусах, нові форми і методи навчання та контролю навчальних досягнень)	- 51,7%
відсутність друзів у новому середовищі	- 24,8%
необхідність самостійно планувати свій день	- 21,5%
незвичність ролі студента	- 21,5%
нові умови проживання	- 17,8%
нова якість спілкування з викладачами	- 7,4%

не стикаються з труднощами

Показово, що більшість респондентів повідомили про труднощі формальної (інформаційної) дидактичної адаптації, пов'язаної зі звиканням до нових форм і методів аудиторної та самостійної навчальної діяльності. Помітними є труднощі соціально-психологічної адаптації, що виявляється у нестачі дружнього спілкування, засвоєнні нової якості взаємодії з викладачами, звикання до нових побутових умов; особистісно-психологічної адаптації, що стосується прийняття нової соціальної ролі. 7,4% студентів наголосили на тому, що вони не стикаються з труднощами у нових умовах, отже, їх адаптація виявилась успішною.

У зазначеному контексті нас цікавило питання стосовно способів подолання студентами труднощів адаптації. У своїх відповідях вони повідомили про те, що у складних ситуаціях вони:

намагаюсь завести нові дружні стосунки з одногрупниками	- 50,3%
шукають підтримки у шкільних друзів	- 36,2%
звертаюсь за порадою до старших студентів	- 30,2%
уважно слухаю поради та інструкції викладачів	- 30,2%
звертаюсь за порадою до куратора групи	- 20,1%
спілкуюсь з рідними	- 3,4%
намагаються вирішити свої проблеми самотужки	

Відповіді студентів дають змогу констатувати, що вони більшою мірою налаштовані на отримання допомоги від своїх однолітків, з якими можуть або обговорити проблему, або отримати від них пораду. Третина опитуваних звертаються за порадою до педагогів. П'ята частина респондентів шукають емоційної розрядки у спілкуванні з рідними. Проте нами виявлено таких здобувачів освіти, які не обговорюють свої проблеми з іншими людьми і намагаються розв'язати їх самостійно.

Констатована ситуація свідчить про необхідність активізації науково-педагогічного складу в напрямі допомоги в дидактичній адаптації, а також забезпечення психологічної підтримки першокурсників.

На питання щодо обізнаності студентів зі службами, до яких можна звертатись за допомогою вони назвали:

куратора групи	- 83,9%
деканат факультету	- 73,8%
викладачі університету	- 51,0%
органи студентського самоврядування	- 19,5%
центр «Студентка соціальна служба РДГУ»	- 18,1%
не визначились з відповіддю	- 4,0%

Надані студентами відповіді сигналізують про те, що вони переважно орієнтуються на отримання поради від професорсько-викладацького складу і водночас недостатньо обізнані з можливостями органів студентського самоврядування та студентської соціальної служби університету.

Таким чином, результати дослідження дають змогу стверджувати, що переважна частина студентів першого курсу обрали спеціальність за покликанням. На початкових етапах навчання вони стикаються здебільшого з проблемами формальної та дидактичної адаптації і висловлюють досить високу довіру науково-педагогічним працівникам щодо можливості отримання від них необхідної допомоги. Водночас вони використовують цей потенціал недостатньо, бо в основному звертаються за порадами до однолітків.

Завдання професорсько-викладацького складу в цей період: допомагати і вчити студента самовизначатись у новій соціальній ролі, усвідомити цілі навчання в університеті; включати студента у співтворчість; допомагати в організації самостійної роботи та входженні в студентське середовище; сприяти розвитку згуртованості академічних груп.

Варто звернути увагу на необхідність посилення спілкування зі студентами-першокурсниками представників органів студентського самоврядування, залучати їх до громадського життя студентів факультетів та університету в цілому.

19.10.2017 р.

Центр якості освіти